

Tisková zpráva

Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – duben 2017

- ⊙ V české společnosti je v současnosti přibližně stejný podíl lidí, kteří Evropské unii důvěřují (48 %) a nedůvěřují (47 %).
- ⊙ Evropskému parlamentu v současné době vyjadřuje nedůvěru polovina (50 %) dotázaných oproti necelé třetině (32 %) dotázaných, kteří mu důvěřují. Srovnatelný podíl (31 %) respondentů vyjadřuje důvěru i Evropské komisi, naopak 47 % občanů jí nedůvěřuje.
- ⊙ Nejméně pak lidé důvěřují předsedovi Evropské rady, tzv. evropskému prezidentovi a vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, tzv. ministryni zahraničí EU. Je ovšem nutné podotknout, že v případě těchto funkcí v rámci EU je vysoký podíl lidí, kteří tyto představitele vůbec neznají, a i to ovlivňuje celkové hodnocení jejich důvěry.
- ⊙ OSN vyjadřují důvěru více jak tři pětiny respondentů (61 %), naopak 28 % OSN nedůvěřuje. Necelé tři pětiny (58 %) respondentů důvěřuje NATO, oproti tomu třetina (33 %) pocituje k NATO nedůvěru.

Zpracovala:
Jarmila Pilecká
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 593

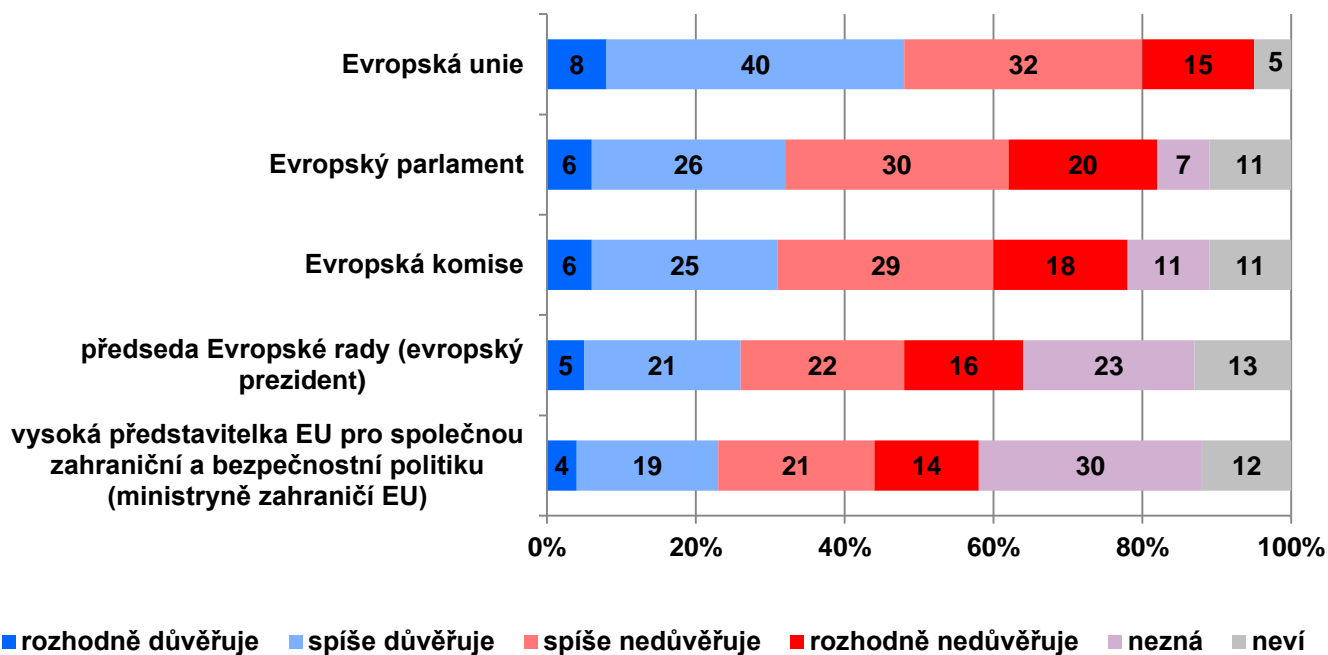
V rámci dubnového šetření pokládalo CVVM sadu otázek týkající se důvěry občanů mezinárodním organizacím a institucím Evropské unie. Konkrétně občané vyjadřovali míru své důvěry k Severoatlantské alianci, Organizaci spojených národů a Evropské unii. Z institucí Evropské unie pak dále hodnotili, nakolik důvěřují Evropské komisi, Evropskému parlamentu, předsedovi evropské rady a vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (tzv. ministryni zahraničí EU).

V české společnosti je v současnosti přibližně stejný podíl lidí, kteří Evropské unii důvěřují (48 %) a nedůvěřují (47 %). V případě institucí, které pod Evropskou unii spadají, již ovšem významněji převládá nedůvěra nad důvěrou. V grafu 1 vidíme, že Evropskému parlamentu v současné době vyjadřuje nedůvěru polovina (50 %) dotázaných oproti necelé třetině (32 %) dotázaných, kteří mu důvěřují. Srovnatelný podíl (31 %) respondentů vyjadřuje důvěru i Evropské komisi, naopak 47 % občanů jí nedůvěřuje. Zároveň poměrně výrazná část občanů nemá na tuto věc jasný názor a volí odpověď „nevím“ (Evropský parlament, neví = 11 %; Evropská komise, neví = 11 %).

Nejméně pak lidé důvěřují předsedovi Evropské rady, tzv. evropskému prezidentovi a vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, tzv. ministryni zahraničí EU. Důvěru jim vyjadřuje přibližně čtvrtina české veřejnosti (předsedovi EU důvěřuje 26 %, ministryni zahraničí EU důvěřuje 23 % respondentů), podíl nedůvěry se pohybuje lehce pod úrovní dvou pětín v případě předsedy EU, kterému nedůvěřuje 38 %. U ministryně zahraničí EU se nedůvěra pohybuje kolem třetiny (35 %).

Obecně tedy i u nich, podobně jako v případě Evropské komise či Evropského parlamentu, převažuje nedůvěra nad důvěrou. Je ovšem nutné podotknout, že v případě těchto funkcí v rámci EU je vysoký podíl lidí, kteří tyto představitele vůbec neznají, a i to ovlivňuje celkové hodnocení jejich důvěry. Tři desetiny (30 %) v případě ministryně zahraničí EU udávají, že ji vůbec neznají. U evropského prezidenta je podíl těchto respondentů o něco nižší, nicméně stále významný, přičemž konkrétně 23 % dotázaných deklaruje, že jej nezná. Vysoký je v tomto případě i podíl lidí, kteří na tuto věc nemají jasný názor a volí odpověď „nevím“ (12 % u ministryně zahraničí EU, 13 % u prezidenta EU).

Graf 1: Důvěra institucím EU¹

Pozn.: Položky v grafu jsou seřazeny podle součtu odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 13. 4. 2017, 1033 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z časového srovnání je zřejmé, že důvěra v orgány EU a Evropskou unii samotnou v porovnání s šetřením z dubna 2016 u všech mapovaných institucí vzrostla. V aktuálním výzkumu vidíme, že celková důvěra v EU vzrostla oproti loňsku o 11 procentních bodů. Nárůst o 5 procentních bodů vidíme u důvěry vyjadřované Evropskému parlamentu a Evropské komisi. Méně výrazný nárůst důvěry (méně než 5 procentních bodů) sledujeme v současném šetření u Evropského prezidenta a ministřyně zahraničí EU. Současné výsledky se svými hodnotami nejvíce blíží názorovému rozložení z dubna 2013.

¹ Znění otázky: „Řekněte mi, prosím, důvěřujete: a) Evropské unii, b) Evropské komisi, c) Evropskému parlamentu, d) předsedovi Evropské rady, takzvanému evropskému prezidentovi, d) představitelce EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (ministřyně zahraničí EU)?“ Varianty odpovědi: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje, nezná.

Tabulka 1: Důvěra institucím EU (časové srovnání v %)

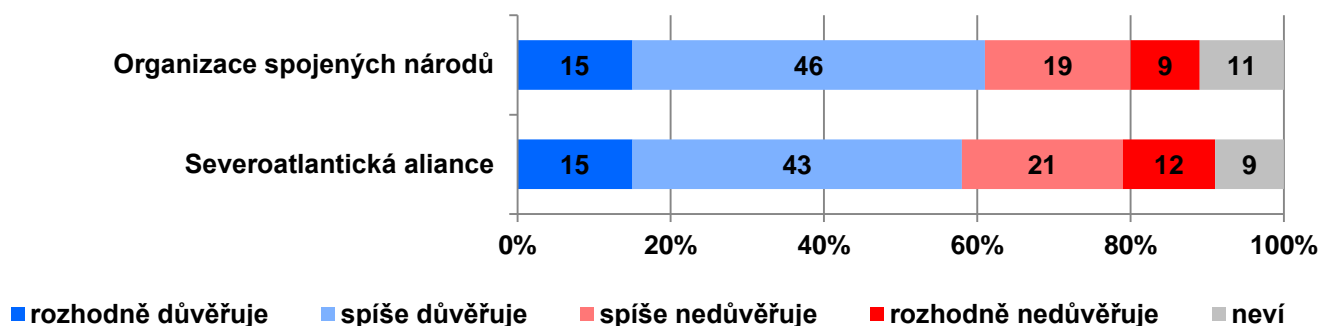
rok měsíc	03 XI	04 III	04 V	04 XI	05 II	06 IX	07 II	08 II	09 II	10 IV	11 IV	12 IV	13 IV	14 IV	15 IV	16 IV	17 IV
Evropská unie	57	57	64	55	56	58	50	55	60	55	52	40	45	49	52	37	48
Evropský parlament	42	-	49	44	-	-	-	-	44	39	34	30	30	36	36	27	32
Evropská komise	39	-	46	41	-	-	-	-	40	38	34	28	30	34	35	26	31
Evropský prezident	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	27	22	25	29	28	22	26
Ministryně zahraničí EU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	29	21	24	27	29	20	23

Pozn.: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V grafu 2 můžeme vidět, že důvěra v OSN a NATO je v současné době přibližně stejná. OSN vyjadřují důvěru více jak tři pětiny respondentů (61 %), naopak 28 % OSN nedůvěřuje. Necelé tři pětiny (58 %) respondentů důvěřují NATO, oproti tomu třetina (33 %) pocituje k NATO nedůvěru. U obou organizací tedy převažuje u české veřejnosti důvěra nad nedůvěrou. Přibližně desetina respondentů (OSN neví=11 %; NATO neví = 9 %) nemá jasně vyhraněný názor a volí odpověď „nevím“.

Graf 2: Důvěra OSN a NATO²

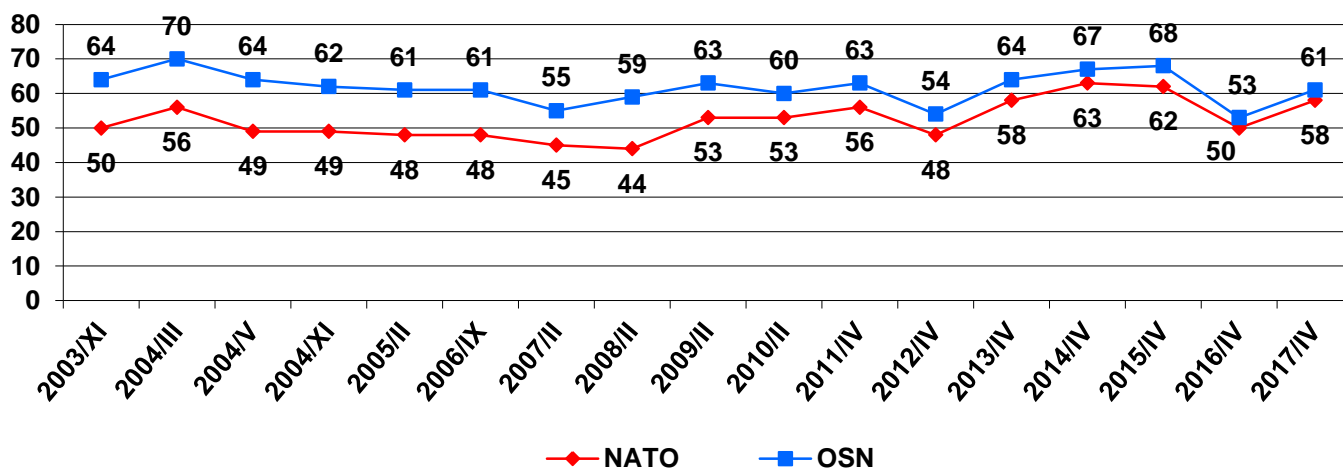
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 13. 4. 2017, 1033 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Pokud se podíváme na vývoj důvěry v tyto instituce v čase, vidíme, že oproti předešlému šetření došlo k významnému vzestupu důvěry u obou organizací, u OSN i NATO vzrostla totožně důvěra o 8 procentních bodů. Hodnoty z tohoto šetření se nejvíce blíží výsledkům z roku 2013, kdy důvěra v OSN dosahovala 64 % a důvěra v NATO 58 %.

² Znění otázky: „Důvěřujete či nedůvěřujete: b) Severoatlantické alianci (NATO), c) Organizaci spojených národů (OSN)?“ Varianty odpovědi: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

Vidíme tedy, že vzestup v důvěře občanů ve srovnání s šetřením z loňského roku nezaznamenala pouze Evropská unie, ale i mezinárodní organizace OSN a NATO. Nejvíce se současné výsledky blíží názorovému rozložení z dubna 2013 a 2011.

Graf 3: Důvěra OSN a NATO - časové srovnání v %

Pozn.: Hodnoty v grafu jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Důvěra české veřejnosti OSN, NATO a EU je silně provázaná, pokud lidé důvěřují OSN, důvěřují ve většině případů i NATO a naopak.

Pokud se podíváme na sociodemografické charakteristiky dotázaných, zjistíme, že důvěra v evropské a mezinárodní organizace stoupá s dosaženým vzděláním respondenta. Důvěru v tyto instituce rovněž pociťují lidé deklarující dobrou životní úroveň, lidé deklarující špatnou životní úroveň těmto institucím naopak významněji více nedůvěřují. Z hlediska věku pak nedůvěru vyjadřují lidé starší 60 let, v případě Evropské unie lidé ve věku 45 a více let.

Z hlediska politické orientace občanů více nedůvěřují evropským a mezinárodním organizacím spíše dotázaní, kteří se na pravolevé škále politické orientace zařazují jednoznačně na levici. Významněji více nedůvěru EU a jejím institucím vyjadřují voliči KSČM.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost, v17-04</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>3. - 13. 4. 2017</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1033</i>
Počet tazatelů:	<i>244</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.65, PM.162</i>
Kód zprávy:	<i>pm170524b</i>
Zveřejněno dne:	<i>24. května 2017</i>
Zpracovala:	<i>Jarmila Pilecká</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různě velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíří námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu "Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy".